

**Discurs inicial del Sr. Carles Enseñat,
president del Grup Parlamentari Demòcrata**

Debat d'Orientació Política

24 de setembre del 2020

Gràcies senyora síndica,

En primer lloc, en nom del Grup Parlamentari Demòcrata, volem començar aquesta intervenció afegint-nos al record per totes les persones que ens han deixat durant la pandèmia de la Covid-19.

En segon lloc, gràcies senyor López per recordar a la majoria els projectes en els quals el Govern de coalició hi està treballant.

Si ja de per si és complex fer una intervenció al debat d'orientació política, per haver de resumir en poc marge de temps el gran volum de tasca feta fins a la data, i per haver d'exposar quin ha de ser el rumb polític que hem d'agafar en el que queda de legislatura, evidentment ho és encara més en aquest context de crisi sanitària.

Tots recordarem l'any 2020 com l'any en què el món es va aturar; l'any del confinament; l'any del distanciament social, forçat per un virus que fa pocs mesos ningú coneixia.

La Covid19 ha canviat les prioritats del Consell General i del Govern, ha aturat la línia d'equilibri financer dels darrers anys, i ens ha obligat a repensar el nostre futur col·lectiu.

Així mateix, també és complex afrontar aquest debat perquè la situació sanitària es troba en canvi constant. Fa unes setmanes teníem pocs casos diagnosticats al país, però fa uns dies es van començar a incrementar, fet que ha obligat el Govern a prendre noves mesures d'aïllament.

Però hi ha una cosa que no ha variat des de l'esclat de la pandèmia. Ni variarà. Em refereixo al comportament exemplar de la població d'Andorra. Totes i tots hem patit els perjudicis de la Covid-19. I hem hagut de fer

sacrificis. Però malgrat això, des de l'inici hem sumat esforços pel país. La immensa majoria de la ciutadania hem prioritzat la cooperació, la solidaritat, el civisme i la responsabilitat. Hem assumit amb maduresa les diverses mesures que s'han anat dictant des del Govern, així com les lleis aprovades pel Consell General, concretament les 8 que han entrat en vigor des que vam haver de confinar-nos.

Units, hem aconseguit un treball d'equip que va permetre superar amb èxit la primera onada de la pandèmia. També ha permès que tinguem un estiu per sobre les expectatives inicials en afluència de turisme. I segur que també ens permetrà superar aquest rebrot en el qual estem immersos.

Senyores i senyors consellers.

És per aquest motiu que des d'aquesta Cambra cal que seguim ajudant i acompanyant a la ciutadania, aportant solucions pràctiques i eficients per enfortir el nostre sistema de salut, de protecció social, així com facilitar la recuperació econòmica.

I per aconseguir-ho, hem de treballar des de la cooperació, la responsabilitat de país, unint esforços i apartant partidismes. Només l'estabilitat política ens permetrà superar la situació actual, perquè assolint grans acords és com millor tirem endavant.

Com hem fet els ciutadans durant els moments més crítics de la pandèmia, apel·lo a la unitat política: sumant, des de la pluralitat, pel bé col·lectiu i l'interès general.

El camí de la superació d'aquesta crisi passa per preservar bona part de les ajudes impulsades des de l'esclat de la pandèmia: la prestació per fills a càrrec per assumir confinaments familiars, els crèdits tous a interès zero avalats pel Govern, per poder tirar endavant els negocis, la flexibilització dels requisits per accedir a la prestació per desocupació involuntària, les reduccions de les quotes que han d'assumir els nostres autònoms, els incentius per a la contractació de treballadors o la figura dels ERTOS, entre d'altres.

En el cas dels ERTOS, per exemple, ha quedat demostrada la seva efectivitat per salvaguardar llocs de treball, per donar un respir a les empreses i mantenir activa la nostra economia. Des de l'1 de maig més de 1.400 empreses han sol·licitat la suspensió temporal del contracte o la reducció de la jornada laboral, per a prop de 10.200 persones.

La millora de la situació econòmica ha permès que molts assalariats ja s'hagin reincorporat al seu lloc de treball, però alguns sectors de la nostra economia encara no han pogut tornar a una certa normalitat laboral. Per a aquest motiu caldrà estudiar la possibilitat d'allargar la figura dels ERTOS més enllà del 31 de desembre d'enguany. Això sí, per casuístiques concretes i perquè encaixin realment amb les necessitats d'empreses i treballadors, tancant la porta a possibles abusos o allargaments innecessaris.

He posat fins ara exemples de mesures que marquen el camí de la recuperació després d'aquests mesos complicats. És a dir, exemples de present. Però aquest camí també ha de tenir una meta més enllà, a futur, i aquesta la defineix el pla de Govern Horitzó 23.

El pla d'acció H23 assenta les bases de l'Andorra postCovid de manera realista i estableix les prioritats pels propers tres anys. Però també va més enllà, doncs comença a dibuixar quina ha de ser l'Andorra que volem deixar a les nostres filles i fills. Una Andorra que, per sobre de tot, ha de ser més resilient, sostenible, digital i global.

Igual que han fet les famílies reestructurant la seva planificació familiar en el marc de la pandèmia, igual que les empreses han reorganitzat la seva logística i organització laboral, és obvi que també a nosaltres ens tocava replantejar la nostra acció política.

Trobaran molt pocs països al món que, en aquests moments, estiguin presentant un pla de mandat que s'adapti d'una forma realista i ambiciosa a un escenari post-Covid. Andorra ho ha fet. I aquest exercici de reflexió tan necessari ens aporta serenor i fortalesa per avançar més ràpidament, i amb més seguretat, cap al futur. Deia Sèneca que "no hi ha cap vent favorable per a aquell que no sap a quin port es dirigeix". L'H23 fixa molt bé quin és el port i, per tant, el rumb.

El cap de Govern ja va detallar ahir amb gran precisió les línies prioritàries de l'H23, els projectes irrenunciables i els que es poden posposar per un temps prudencial. Des del Grup Parlamentari Demòcrata celebrem especialment que el medi ambient, la transició energètica, l'economia circular, la transparència, la digitalització i simplificació de l'administració pública, i les polítiques per impulsar i dinamitzar la nostra economia hi tinguin un paper tan cabdal. Com també, i al mateix nivell, l'educació i la

cultura, fonamentals per una societat dinàmica i capacitada. Tots ells són elements que ens encaminen cap on volem dirigir Andorra.

Alhora, l'H23 també té com a objectiu buscar solucions pels problemes més immediats de la ciutadania com és l'habitatge i l'increment dels salaris i les pensions més baixes, entre molts d'altres.

Són esforços que es tradueixen en prioritats irrenunciables, compromisos fermes del Govern i de la majoria que li donem suport, com és el cas de l'augment de la capacitat adquisitiva dels salaris més baixos. Seguirem incrementant el salari mínim, anualment i més enllà de l'IPC, amb la prioritat d'arribar a finals de la legislatura al 60% del salari mitjà, als 1.280 euros aproximadament, tal com ho dicta la Carta Social Europea.

Aquest augment s'ha de fer, això si, de manera progressiva, perquè les nostres empreses ho puguin assumir. En el cas de la llei que afecta el 2021, entrarà amb caràcter d'urgència les properes setmanes.

Serà la mateixa llei que, en matèria d'habitatge, seguirà congelant els contractes de lloguer i no permetrà pujar-los més enllà de l'IPC. Perquè millorar la capacitat adquisitiva de la població que més ho necessita ha d'estar al mateix nivell que poder garantir habitatge a preus assequibles. I és que l'escenari de país pot haver canviat amb la Covid-19, però l'habitatge segueix sent de les principals preocupacions ciutadanes. En aquesta línia, ja s'està treballant en la llei de l'Institut de l'Habitatge, la creació d'un índex de referència i la creació de la Comissió Nacional de l'Habitatge.

Aquí deixin-me fer una crida als comuns. També s'hi ha d'implicar. És per a aquest motiu, també, que presentarem una proposta de resolució perquè el Govern faci les accions de concertació necessàries amb tots els comuns per tal que implementin els incentius necessaris per fomentar la construcció de l'habitatge de lloguer residencial a preu digne.

Una altra preocupació de la nostra ciutadania i prioritat Estatal són les pensions. I és aquí on entren en joc els pactes d'Estat, també prioritat de l'inici de la legislatura. Tots sabem que, en el cas de les pensions de jubilació, la situació és delicada. Així ho diuen els estudis actuàrials. És la nostra responsabilitat no dilatar aquesta problemàtica en el temps i no deixar aquesta tasca als propers governants, escudant-nos en la pandèmia.

Ens hem d'anticipar i mostrar valentia. Cal actuar ja, per poder fer-ho des de la progressivitat i no haver d'aplicar, de cop, mesures dràstiques en el

futur. En aquest punt, recollim la proposta llançada ahir pel cap de Govern: Vista la dimensió de la problemàtica, que la branca de jubilació entrarà en dèficit els propers anys, acceptem el repte d'afrontar la reforma de la branca de jubilació des del poder legislatiu, a partir d'una proposició de llei. I mirant, evidentment, de fer-ho des del consens.

Seguint amb els pactes d'Estat, estenem la mà a la resta de grups parlamentaris per tancar el que es refereix a la sanitat pública. El nostre sistema de salut ha estat capaç de resistir una situació límit com la crisi de la Covid, especialment gràcies a la feina dels professionals de la salut, herois reals d'aquesta pandèmia i a qui agraïm l'excel·lent feina realitzada.

Així, durant aquests mesos hem ampliat i millorat el nostre sistema de salut, tant pel que fa a instal·lacions, ara més dimensionades, com al personal, que està més format. Ara cal seguir bastint una sanitat capdavantera i eficient, centrada en les persones i les seves necessitats, amb una bona xarxa de relacions teixida amb els millors centres forans per complementar el que ja oferim aquí.

I, finalment, el pacte d'Estat per l'acord d'associació amb la Unió Europea.

Ha quedat demostrat en aquesta pandèmia que no ens podem quedar aïllats, que les relacions bilaterals són essencials i que el Mercat Interior Europeu ens pot oferir l'homologació necessària en el nostre objectiu de diversificar l'economia i atreure nous sectors en expansió.

En aquests tres pactes confiem que, per sentit d'Estat, hi trobarem un esperit de consens i de mà estesa amb la resta de grups parlamentaris. I és que la cultura del pacte, tan profundament arrelada a la nostra història, va a favor de l'interès general, ens fa millors com a societat i ens equipara a les societats més democràtiques d'Europa. No dubtin que en el nostre grup hi trobaran tota la predisposició.

I precisament en la voluntat de ser una societat moderna i avançada, hem d'impulsar també lleis capdavanteres. N'és exemple la llei de la persona i de la família, que simplificarà tota la normativa en aquesta matèria i aportarà millores importants pel que fa als drets de les persones. Alguns dels aspectes destacats són l'eliminació de la diferència terminològica entre les unions civils de persones del mateix sexe i els matrimonis civils de persones de sexe diferent, també la simplificació de les tramitacions de

divorcis o la inclusió dels preceptes més moderns en relació als drets de les persones amb alguna diversitat funcional.

En l'àmbit de l'impuls a la nostra economia, i de la mateixa manera que volem avançar cap a una Andorra moderna i global, la Zona Franca ha de permetre millorar la nostra competitivitat i atreure noves activitats econòmiques d'alt valor afegit. Tenim clar que ha de ser una realitat aquesta legislatura. Aquí cal lligar-ho també amb el foment de nou sectors estratègics, sectors en expansió que ens permetin ser més competitius, com els projectes de llei per regular la tecnologia Blockchain i accelerar la transició digital de les nostres empreses.

Però fomentar aquests nous models de negoci i sectors estratègics no implica deixar d'apostar pels més tradicionals com el comerç i el turisme. Cal donar-los les eines per transformar-se i créixer, guiant-los en el procés de digitalització per alinear-se amb el canvi d'hàbits dels consumidors, que cada vegada compren més online. Es tracta d'una tendència que ha accelerat el confinament. Els hem de donar facilitats perquè desenvolupin els seus projectes a la xarxa i es puguin donar a conèixer dins i fora les nostres fronteres. Perquè la digitalització no sigui un escull, sinó un reforç per als seus negocis.

Però, i aquí m'aturo per fer-ne especial èmfasi. Tot aquest progrés que volem per Andorra ha d'anar indiscutiblement vinculat a la sostenibilitat i el respecte pel medi ambient. Pilar essencial del futur que volem. Un compromís indiscutible d'Andorra amb el món i amb tota la població, també establert a l'Agenda 2030 de les Nacions Unides i a la Declaració d'Estat d'Emergència Climàtica que vam aprovar en aquesta cambra.

Hem d'avançar cap a la transició energètica, produir cada vegada més energia pròpia (assolint una producció elèctrica nacional que arribi al 33% del total el 2030, i al 50% a l'horitzó 2050), i que aquesta producció nacional d'electricitat es fonamenti en energies renovables. Hem de fomentar també el transport públic, tot això per avançar cap a l'objectiu de ser un país neutral en emissions de carboni el 2050.

També aquí, en la preservació del medi i del paisatge natural, és indispensable continuar apostant pel sector agrícola-ramader, ja sigui impulsant noves oportunitats de negoci, com apostant pels productes locals i de proximitat, d'alt valor i qualitat.

Senyores i senyors consellers.

El reglament del Consell ens limita el temps d'intervenció i, per això, no puc tractar a fons totes les temàtiques que el cap de Govern va exposar ahir. He intentat ressaltar els punts especialment rellevants per a nosaltres, tot i que tenim la determinació d'actuar en tots els àmbits en què el nostre país necessita impuls públic.

I ho fem renovant el compromís de no apujar la pressió fiscal: Seguim garantint, com vam dir a l'inici de la legislatura, que no incrementarem l'IRPF, l'IGI i l'Impost de Societats, perquè són base de la nostra competitivitat fiscal i palanques del creixement econòmic. Això sí, tal com va anunciar el Cap de Govern, estem oberts a estudiar taxes finalistes com la turística o la d'emissions de CO2.

Aprofitant que parlem de les finances de l'Estat i de la capacitat de resiliència per fer front a situacions excepcionals, actualment, i segons la llei de sostenibilitat de les finances públiques, els comuns i l'Executiu dipositen el 0,1% del seu pressupost a un fons de compensació per sufragar pressupostos extraordinaris derivats de causes excepcionals. Aquest fons s'ha activat precisament per la crisi de la Covid-19, i s'ha accedit a un total d'aproximadament 2,4 milions d'euros, que és el que havia sumat des de la seva posada en funcionament el 2014. Pensem que cal que tenim més múscul. Cal estar més preparats. Per això cal estudiar la conveniència de modificar la llei per ampliar el percentatge de l'aportació dels diferents ens públics, per poder tenir més garanties que podem afrontar noves situacions excepcionals.

He explicat la situació i el context que emmarca aquest debat d'orientació política, un debat on hem pogut fixar les prioritats, accions i objectius de futur del Govern i la majoria pel que queda de legislatura. Pels propers 3 anys.

Permetin-me que, després de parlar del "que", parli del "com". És aquí on enllaço amb dos conceptes que han marcat també la resposta a la pandèmia i que marcaran la nostra acció durant la resta de legislatura:

D'una banda, una comunicació transparent. Ens vam comprometre a l'inici de la legislatura a tenir una comunicació més fluida amb el ciutadà. Crec que ningú pot dubtar que això s'ha assolit plenament en aquesta crisi. Ara

és fonamental seguir fomentant-la, perquè els ciutadans han de sentir les institucions properes. Per aquest motiu, des de la coalició hem impulsat la llei de transparència i accés a la informació. Una llei moderna, que ha de ser capaç de donar resposta a la voluntat dels nostres conciutadans de conèixer, de manera àgil i transparent, la realitat de la informació de les nostres administracions públiques.

Ha quedat demostrat que remar tots en la mateixa direcció ens fa més forts, i només s'aconsegueix aquesta bidireccionalitat amb una comunicació fluida i sincera, amb capacitat de rebre fed-back, amb capacitat de canviar el que no funciona partint de la informació que en surt d'aquest fed-back. I també amb plena disposició a reconèixer quan ens equivoquem i a rectificar en benefici de la població.

I d'altra banda, a la recerca de la coparticipació de la ciutadania en l'elaboració de les lleis. Des del Grup Parlamentari, només començar la legislatura, vam iniciar una ronda de reunions amb totes les associacions, sindicats, col·legis professionals i col·lectius del país. Per conèixer els seus neguits, demandes i propostes de millora. I com que la Covid-19 ho ha capgirat tot, a l'inici de l'estiu els vam demanar si ens hi podíem reunir de nou. Fins a la data ja hem mantingut una vintena de trobades en aquesta segona ronda i en seran tranquil·lament el doble els propers mesos. La nostra voluntat és la de poder implicar el teixit associatiu i la societat civil per elaborar els millors textos legislatius pel país.

Senyores i senyors consellers.

Som conscients que ens esperen uns anys durs. L'afectació del tancament econòmic ha tingut un impacte estimat de caiguda del PIB que previsiblement serà de dos dígitos. Les ajudes de l'Estat per a la població han sumat al voltant de 400 milions d'euros, el que ens porta a un càlcul d'un dèficit de 165 milions d'euros entre el 2020 i el 2021, i que el deute passi a representar del 32% del PIB al 43%.

Aquesta és la realitat.

I l'hem d'afrontar amb respecte, però sense cap mena de por.

Perquè hem fet els deures amb anterioritat, amb unes finances públiques sanejades gràcies al rigor pressupostari dels darrers anys. I també hem fet

els deures en curs: en plena crisi Covid hem estat capaços de diversificar el nostre endeutament. El 2020 el deute bancari representarà el 15%, les emissions nacionals el 60%, el deute bancari internacional el 8%, i un 17% les emissions de deute internacional.

A més, l'Executiu treballa amb l'objectiu que la suma d'operacions internacionals constitueixi el 85% del deute del país, per millorar la resiliència financera de l'Estat, però també per disminuir la pressió sobre les entitats bancàries nacionals. D'aquesta manera, tindran més liquiditat, fet que repercutirà en més injecció per a la societat i el teixit productiu.

Per tant, reitero, hem d'afrontar la realitat que ens depara el futur amb respecte, però sense cap mena de por. Estem convençuts que sortirem d'aquesta crisi, i n'hem de sortir reforçats. Treballant, reitero, des de l'estabilitat i apartant el frontisme, treballant de manera lleial per donar a la població d'Andorra el millor futur possible. Que és, en definitiva, el futur que ens mereixem.

Ha quedat demostrat en aquesta pandèmia que la unió suma, i suma amb molta força; tanta com per superar una crisi. Tanta com la pròpia existència i història d'Andorra.

Per això, ara més que mai, hem de posar la mirada de manera simultània en el present i en el futur, però sense deixar de banda el passat que ens marca la nostra essència, valors i identitat.

Començava la meva intervenció dient que el 2020 ha estat l'any en què el món s'ha aturat. Una aturada momentània que ens ha obligat a traçar nous camins. Però no per que siguin nous, hem perdut de vista l'horitzó que ara fa una mica més d'un any defensàvem al debat d'investidura del cap de Govern. Un horitzó de prosperitat que faci que tots i cadascun dels ciutadans d'aquest país se sentin orgullosos de formar-ne part.

Segur que Andorra no serà la mateixa que abans del 13 de març del 2020. ¿Però, per què no pot ser millor? Aquest serà, senyores i senyors consellers, el nostre objectiu prioritari.

Gràcies senyora síndica.